

Geschillenkamer

Beslissing 98/2021 van 1 september 2021

Dossiernummer : DOS-2021-04482

Betreft : Klacht wegens het ongeoorloofd mededelen van persoonsgegevens aan derden alsook het nalaten gevolg te geven aan een verzoek tot verwijdering van persoonsgegevens

De Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, samengesteld uit de heer Hielke Hijmans, alleenzetelend voorzitter;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (algemene verordening gegevensbescherming), hierna AVG;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, hierna WOG;

Gelet op het reglement van interne orde, zoals goedgekeurd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 20 december 2018 en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* op 15 januari 2019;

Gelet op de stukken van het dossier;

heeft de volgende beslissing genomen inzake:

De klager: X, hierna “de klager”;

De verweerder: Y, hierna “de verweerder”

I. Feiten en procedure

1. Op 7 juni 2021 dient de klager een klacht in bij de Gegevensbeschermingsautoriteit tegen verweerder.
2. Het voorwerp van de klacht betreft enerzijds de verzending van globale e-mails door de verweerder aan alle klanten ingeschreven op de wekelijkse nieuwsbrieven, waarbij alle klanten aan wie de e-mails gericht zijn, voor alle andere bestemmingen zichtbaar zijn, en anderzijds het nalaten gevolg te geven aan de verzoeken van klager tot verwijdering van de hem betreffende gegevens uit alle adresboeken van verweerder.
3. Meer bepaald beklagt de klager zich ervan dat verweerder, niettegenstaande meerdere aanmaningen door klager, e-mails blijft verzenden naar de ingeschrevenen op een wekelijkse nieuwsbrief, met name de dagschotels voor de komende week, waarin alle bestemmingen stelselmatig in CC ("carbon copy") opgenomen zijn in plaats van BCC ("blind carbon copy").
4. Klager vraagt op 14 juni 2020 uitdrukkelijk dat verweerder thans de e-mail van adressen van de ingeschrevenen in BCC zou plaatsen.
5. De verantwoordelijke voor de verzending van de nieuwsbrieven antwoordt op 15 juni 2021 zij doorgaans de ontvangers op passende wijze in BCC plaatst, edoch zij momenteel van thuis uit werkt en het haar om die reden niet lukt om de nieuwsbrieven "in BCC te sturen".
6. Op 3 oktober 2020 wordt verweerder door klager uiteindelijk verzocht, wegens het verder ontvangen van nieuwsbrieven om hem uit alle adresboeken van verweerder te verwijderen.
7. Verweerder antwoordt op 4 oktober 2020 dat dit in orde komt.
8. Desondanks ontvangt klager een week later alsnog een weekmenu per e-mail dd. 11 oktober 2020. Naar aanleiding hiervan verzoekt klager dezelfde dag en voor de tweede maal om niet langer op de lijsten van verweerder opgenomen te worden. Tevens maant klager verweerder wederom aan om geen CC te gebruiken voor de nieuwsbrieven.
9. Op 7 juni 2021 ontvangt klager opnieuw een e-mail met het weekmenu van verweerder, waardoor hij uiteindelijk besluit een anonieme klacht neer te leggen bij de Autoriteit. Vervolgens ontvangt klager op respectievelijk 13, 20 en 27 juni 2021 nog drie bijkomende nieuwsbrieven van verweerder.
10. Op 2 juli 2021 neemt de Eerstelijnsdienst contact op met de klager, met de vraag een ondertekende klachten te willen bezorgen, alsmede kopieën te voegen van de originele mails die klager ontving van verweerder.
11. Op 5 juli 2021 bezorgt klager een ondertekende versie van het klachtenformulier en de gevraagde bewijsstukken ter staving van zijn klacht.

12. Op 5 juli 2021 wordt de klacht door de Eerstelijnsdienst ontvankelijk verklaard op grond van de artikelen 58 en 60 WOG en wordt de klacht op grond van art. 62, § 1 WOG overgemaakt aan de Geschillenkamer.
13. Gelet op de aanwezigheid van stukken in het dossier ter staving van de vermeende inbreuk op de AVG alsmede de inhoud en het voorwerp van de klacht, vraagt de Griffie van de Geschillenkamer middels een schrijven dd. 9 augustus 2021 aan klager of deze laatste aanvaardt zijn identiteit bekend te maken.
14. Op 9 augustus 2021 geeft klager zijn goedkeuring voor de opheffing van zijn anonimiteit.

II. Motivering

15. De Geschillenkamer gaat in eerste instantie na of de werkwijze van verweerder, waarbij het e-mail adres van klager en de e-mailadressen van de andere klanten voor alle bestemmingen zichtbaar worden gehouden in het kader van het versturen van wekelijkse nieuwsbrieven, strookt met de wettelijke vereisten, en meer in het bijzondere met artikelen 5.1.b, 5.1.f, 6.1, 6.4, 24, en 25 van de AVG.
16. Met betrekking tot de wijze waarop de nieuwsbrieven werden verstuurd, stelt de Geschillenkamer vooreerst vast dat verweerder minstens tussen 28 juli 2019 en 8 maart 2020 – op drie uitzonderingen na – de bestemmingen van de nieuwsbrieven in BCC plaatste, behoudens één ontvanger die stelselmatig doch op willekeurige wijze in het “AAN” veld werd geplaatst en als dusdanig voor alle bestemmingen zichtbaar bleef.
17. De gevoegde stukken tonen overigens aan dat verweerder tussen 7 juni 2020 en 11 oktober 2020 de bestemmingen steeds in CC plaatste, behoudens éénzelfde ontvanger die steeds in het “AAN” veld werd geplaatst.
18. Dienaangaande bemerkt de Geschillenkamer op basis van de voorliggende stukken dat klager verweerder op 14 juni 2020 reeds heeft ingelicht over de oorzaak van het probleem en uitgelegd hoe hieraan geremedieerd kon worden, met name door alle e-mailadressen in BCC te plaatsen.
19. De voorgaande elementen leiden tot de *prima facie* vaststelling dat verweerder geen consequent beleid handhaaft inzake het versturen van elektronische nieuwsbrieven, en meer in het bijzonder verzuimt de nodige technische maatregelen te nemen teneinde te kunnen waarborgen dat de bestemmingen van de nieuwsbrieven de e-mailadressen van andere bestemmingen niet kunnen inzien.
20. Op basis van de feitelijke elementen in het dossier aanwezig gaat de Geschillenkamer ambtshalve na of er desgevallend een rechtsgrond kan worden ingeroepen die verweerder zou toelaten over te gaan tot de verzending van nieuwsbrieven met daarin zichtbaar voor alle bestemmingen het e-mailadres van klager. Daartoe onderzoekt de Geschillenkamer of de mededeling van het

e-mailadres van klager kan worden gebaseerd op enig gerechtvaardigd belang in hoofde van verweerder (artikel 6.1.f van de AVG)¹.

21. Overeenkomstig artikel 6.1.f van de AVG en de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna “het Hof”) dient aan drie cumulatieve voorwaarden te zijn voldaan opdat een verwerkingsverantwoordelijke zich rechtsgeldig kan beroepen op deze rechtmatigheidsgrond, “te weten, in de eerste plaats, de behartiging van een gerechtvaardigd belang van de voor de verwerking verantwoordelijke of van de derde(n) aan wie de gegevens worden verstrekt, in de tweede plaats, de noodzaak van de verwerking van de persoonsgegevens voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang, en, in de derde plaats, de voorwaarde dat de fundamentele rechten en vrijheden van de bij de gegevensbescherming betrokken persoon niet prevaleren” (arrest “Rigas”²).
22. Teneinde zich conform artikel 6.1.f van de AVG te kunnen beroepen op de rechtmatigheidsgrond van het “gerechtvaardigd belang”, dient de verwerkingsverantwoordelijke met andere woorden aan te tonen dat:
 - 1) de belangen die deze met de verwerking nastreeft, als gerechtvaardigd kunnen worden erkend (de “doeltoets”);
 - 2) de beoogde verwerking noodzakelijk is voor de verwezenlijking van deze belangen (de “noodzakelijkheidstoets”); en
 - 3) de afweging van deze belangen ten opzichte van de belangen, fundamentele vrijheden en grondrechten van betrokkenen doorweegt in het voordeel van de verwerkingsverantwoordelijke (de “afwegingstoets”).
23. Wat betreft de eerste voorwaarde (de zogenaamde “doeltoets”), is de Geschillenkamer van oordeel dat het doeleinde dat erin bestaat om tegelijkertijd alle bestemmingen te bereiken door middel van verzending van één enkele e-mail moet worden beschouwd als uitgevoerd met oog op een gerechtvaardigd belang. Het belang dat de verweerder als verwerkingsverantwoordelijke nastreefde kan overeenkomstig overweging 47 van de AVG op zich als gerechtvaardigd worden beschouwd. Er wordt bijgevolg voldaan aan de eerste voorwaarde vervat in artikel 6.1.f van de AVG.
24. Teneinde te voldoen aan de tweede voorwaarde, dient te worden aangetoond dat de verwerking noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de nagestreefde doeleinden. Dit betekent meer bepaald dat de vraag dient te worden gesteld of met andere middelen hetzelfde resultaat kan worden bereikt zonder verwerking van persoonsgegevens of zonder een onnodig ingrijpende verwerking voor de betrokkenen.

¹ De overige rechtsgronden opgenomen in artikel 6.1. onder a), b), c), d) en e) van de AVG zijn in voorliggend geval niet van toepassing.

² HvJEU, 4 mei 2017, C-13/16, Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvalde tegen Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas satiksme”, overweging 28. Zie ook HvJEU, 11 december 2019, C-708/18, TK t/ Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA, overweging 40.

25. Uitgaande van het doeleinde, zijnde het bereiken van de ingeschrevenen in één enkele e-mail, dient de Geschillenkamer vast te stellen dat er een eenvoudig technisch middel bestaat dat toelaat om de beoogde bestemmingen van de e-mail in één enkele beweging te bereiken zonder dat de e-mailadressen van eenieder zichtbaar zijn, namelijk de verzending in BCC in plaats van in CC. Aan de tweede voorwaarde is aldus niet voldaan doordat het beginsel van minimale gegevensverwerking (artikel 5.1.c van de AVG) niet werd nageleefd.
26. Teneinde na te gaan of aan de derde voorwaarde van artikel 6.1.f van de AVG - de zogenaamde “afwegingstoets” tussen de belangen van de verwerkingsverantwoordelijke, enerzijds, en de fundamentele vrijheden en grondrechten van betrokkene, anderzijds - kan worden voldaan, dient overeenkomstig overweging 47 van de AVG rekening te worden gehouden met de redelijke verwachtingen van de betrokkene. Er dient meer bepaald te worden geëvalueerd of “betrokkene op het tijdstip en in het kader van de verzameling van de persoonsgegevens redelijkerwijs mag verwachten dat verwerking met dat doel kan plaatsvinden”³.
27. Dit wordt eveneens benadrukt door het Hof in zijn arrest “TK t/ Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA” van 11 december 2019⁴, waarin het stelt:
- “Ook relevant voor deze afweging zijn de redelijke verwachtingen van de betrokkene dat zijn of haar persoonsgegevens niet zullen worden verwerkt wanneer, in de gegeven omstandigheden van het geval, de betrokkene redelijkerwijs geen verdere verwerking van de gegevens kan verwachten”.*
28. De Geschillenkamer kan omtrent deze derde voorwaarde enkel vaststellen dat klager zich op geen enkel moment kon verwachten aan het delen van zijn e-mailadres met de andere betrokkenen die zich hebben ingeschreven op de wekelijkse nieuwsbrief.
29. Dientengevolge is de Geschillenkamer van oordeel dat het geheel van de uiteengezette elementen aantoonde dat verweerder zich op geen enkele rechtsgrond kan beroepen waaruit de rechtmatigheid blijkt van de gegevensverwerking, zijnde de mededeling van e-mailadressen van bestemmingen, zoals deze door verweerder werd opgezet.
30. Bovendien toont het antwoord dd. 15 juni 2020 van verweerder aan klager (“*Normaal gezien doe ik dat ook op die manier.. Ik werk momenteel van thuis uit en het lukt me niet om in BCC te sturen*”) aan dat verweerder geenszins betwist dat het e-mailadres van de klager in het veld “CC” werd geplaatst in plaats van in “BCC”. Hierdoor geeft verweerder ook aan dat hij een inbreuk heeft gepleegd op de verwerking van de persoonsgegevens van de klager.
31. De Geschillenkamer besluit aldus dat de inbreuk op artikelen 5.1.b, 5.1.c en 6.1 van de AVG is bewezen.

³ Overweging 47 van de AVG.

⁴ HvJEU, 11 december 2019, C-708/18, TK t/ Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA, overweging 58.

32. Uit de door klager bijgebrachte stukken blijkt tevens dat er geen consequent beleid bestaat waarbij in globale e-mails *alle* bestemmingen steeds in BCC dienen te worden geplaatst. Zelfs tijdens de periode tussen 28 juli 2019 en 8 maart 2020 werd er stelselmatig één willekeurige bestemming in het “AAN” veld geplaatst, waardoor het e-mailadres van de betrokkene op ongeoorloofde wijze⁵ medegedeeld werd aan alle andere bestemmingen, van wie de e-mailadressen wel in BCC stonden.
33. In dat opzicht stelt de Geschillenkamer dat ze geen rekening kan houden met het argument van verweerder dat het “niet lukt om in BCC te sturen”, zonder enige nadere toelichting of voornemens om de verwerking in overeenstemming te brengen. Overeenkomstig artikel 24 *juncto* 25 van de AVG betaamt het de verwerkingsverantwoordelijke immers aan te tonen welke maatregelen er genomen zijn ter bescherming van de rechten van de betrokkenen en om de naleving van de beginselen van de AVG te waarborgen.
34. Bijgevolg is de Geschillenkamer van oordeel dat ook de inbreuk op artikelen 24.1 en 2, evenals 25.1 en 25.2 van de AVG is bewezen.
35. In het licht van het voorgaande en steunend op alle elementen van het dossier waarvan zij kennis heeft almede de bevoegdheden die haar door de wetgever krachtens artikel 95, §1 WOG zijn verleend, beslist de Geschillenkamer evenwel om verweerder een waarschuwing te geven op grond van artikel 95, § 1, 4° WOG.
36. Immers is de Geschillenkamer *prima facie* van oordeel dat er omwille van het ontbreken van een beleid omtrent het verzenden van nieuwsbrieven aan een groot aantal bestemmingen, waarbij deze laatsten in BCC dienen te worden aangeschreven, een aanzienlijk risico bestaat dat verweerder in het kader van toekomstige nieuwsbrieven, dewelke aanleiding kunnen geven tot nieuwe klachten zoals die van de klager in het onderhavige dossier, een overtreding zou begaan op artikelen 5.1.b, 5.1.f, 6.1, 6.4, 24, en 25 van de AVG.
37. Dit risico van inbreuk rechtvaardigt dus dat Geschillenkamer verweerder een waarschuwing geeft in de zin van artikel 58.2.a) van de AVG op grond van artikel 95, §1, 4° van de WOG. De Geschillenkamer betoogt namelijk dat het, gezien de beperkte gevolgen van deze schending, *in casu* niet nodig is de zaak ten gronde te behandelen.
38. De Geschillenkamer onderzoekt vervolgens in hoeverre de rechten van betrokkenen, *in casu* het recht van bezwaar (artikel 21 van de AVG) en het recht op gegevenswissing (artikel 17 van de AVG) van de klager, in acht werden genomen.
39. Klager heeft verweerder op respectievelijk 3 oktober 2020 en 11 oktober 2020 verzocht om hem uit te schrijven van de nieuwsbrieven almede zijn gegevens te wissen uit alle contactlijsten van

⁵ Zie par. 18-27.

verweerder. Desondanks mocht klager gedurende de maand juni 2021 nog viermaal nieuwsbrieven ontvangen van verweerder.

40. Ofschoon verweerder op het eerste verzoek dd. 3 oktober 2020 heeft gereageerd, bewijzen de stukken in het dossier dat het e-mail adres van klager geenszins verwijderd werd uit de “adresboeken” van verweerder. Klager ontving bovendien geen antwoord op zijn tweede verzoek dd. 11 oktober 2020. Tot slot getuigen de door klager aangeleverde bewijsstukken dat het e-mail adres van klager tot 27 juni 2021 verwerkt werd door verweerder.
41. Aldus begrijpt de Geschillenkamer dat verweerder geen tijdig dan wel passend gevolg heeft gegeven aan de verzoeken van klager tot uitoefening van zijn recht van bezwaar alsmede zijn recht op gegevenswissing.
42. Derhalve is de Geschillenkamer van oordeel dat de inbreuk op artikelen 12.3, 12.4, 21 en 17 van de AVG is bewezen en de hierna vermelde sanctie volstaat.
43. De onderhavige beslissing is een *prima facie* beslissing die door de Geschillenkamer is genomen overeenkomstig artikel 95 van de WOG, op basis van de enige klacht die door de klager is ingediend en de bewijsstukken die door hem ter staving zijn meegedeeld in het kader van de procedure voorafgaand aan de beslissing ten gronde. Het gaat dus niet om een beslissing ten gronde in de zin van artikel 100 van de WOG.
44. Deze beslissing strekt ertoe de verwerkingsverantwoordelijke, d.w.z. de verweerder, te informeren en in staat te stellen zich in de toekomst in overeenstemming te brengen met de beginselen van de AVG.
45. Indien de verweerder evenwel niet akkoord gaat met de inhoud van de onderhavige *prima facie* beslissing en van oordeel is dat hij feitelijke en/of juridische argumenten kan laten gelden die tot een andere beslissing zouden kunnen leiden, kan hij via het e-mailadres litigationchamber@apd-gba.be een verzoek tot behandeling ten gronde van de zaak richten aan de Geschillenkamer, en dit binnen de termijn van 14 dagen na de kennisgeving van deze beslissing.
46. In geval van een voortzetting van de behandeling van de zaak ten gronde, zal de Geschillenkamer de partijen, d.w.z. de klager en de verweerder, op grond van de artikelen 98, 2° en 3° *juncto* artikel 99 WOG uitnodigen hun verweermiddelen in te dienen, en alle stukken die zij nuttig achten bij het dossier te voegen.
47. In dat verband informeert de Geschillenkamer de partijen dat zij een afschrift van het proceduredossier inzake de klacht die tot deze beslissing heeft geleid, overeenkomstig artikel 95, § 2, 3° van de WOG kunnen opvragen bij het secretariaat van de Geschillenkamer, bij voorkeur via een e-mail aan de griffie van de Geschillenkamer (litigationchamber@apd-gba.be).

48. De Geschillenkamer wijst er ten slotte volledigheidshalve en met het oog op de transparantie op dat een behandeling ten gronde van de zaak kan leiden tot het opleggen van de maatregelen vermeld in artikel 100 van de WOG⁶.

III. Publicatie van de beslissing

49. Gezien het belang van transparantie met betrekking tot het besluitvormingsproces en de beslissingen van de Geschillenkamer, zal deze beslissing worden gepubliceerd op de website van de GBA, waarbij de directe identificatiegegevens van de genoemde partijen en personen, zowel natuurlijke als rechtspersonen, zullen worden verwijderd.

⁶ Art. 100. § 1. De Geschillenkamer heeft de bevoegdheid om:

1° een klacht te seponeren;

2° de buitenvervolginstelling te bevelen;

3° de opschorting van de uitspraak te bevelen;

4° een schikking voor te stellen;

5° waarschuwingen en berispingen te formuleren;

6° te bevelen dat wordt voldaan aan de verzoeken van de betrokkene om zijn rechten uit te oefenen;

7° te bevelen dat de betrokkene in kennis wordt gesteld van het veiligheidsprobleem;

8° te bevelen dat de verwerking tijdelijk of definitief wordt bevroren, beperkt of verboden;

9° te bevelen dat de verwerking in overeenstemming wordt gebracht;

10° de rechtzetting, de beperking of de verwijdering van gegevens en de kennisgeving ervan aan de ontvangers van de gegevens te bevelen;

11° de intrekking van de erkenning van certificatie-instellingen te bevelen;

12° dwangsommen op te leggen;

13° administratieve geldboeten op te leggen;

14° de opschorting van grensoverschrijdende gegevensstromen naar een andere Staat of een internationale instelling te bevelen;

15° het dossier over te dragen aan het parket van de procureur des Konings te Brussel, die het in kennis stelt van het gevolg dat aan het dossier wordt gegeven;

16° geval per geval te beslissen om haar beslissingen bekend te maken op de website van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

§ 2. Wanneer na toepassing van § 1, 15°, het openbaar ministerie er van afziet een strafvervolginstelling te stellen, een minnelijke schikking of een bemiddeling in strafzaken bedoeld in artikel 216ter van het Wetboek van strafvordering voor te stellen, of wanneer het openbaar ministerie geen beslissing heeft genomen binnen een termijn van zes maanden te rekenen van de dag van ontvangst van het dossier, beslist de Gegevensbeschermingsautoriteit of de administratieve procedure moet worden hernomen.

OM DEZE REDENEN,

beslist de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, na beraadslaging en onder voorbehoud van de indiening door de verweerder van een verzoek om behandeling ten gronde overeenkomstig de artikelen 98 e.v. van de WOG via het e-mail adres litigationchamber@apd-gba.be, en dit binnen een termijn van 14 dagen na de kennisgeving van deze beslissing, om

- de verwerkingsverantwoordelijke op grond van **artikel 58.2.a) van de AVG** en **artikel 95, § 1, 4° van de WOG** te waarschuwen dat met de voorgenomen verwerkingen inbreuk op artikelen 5.1.b), 5.1.f), 6.1, 6.4, 24, en 25 van de AVG wordt gemaakt;
- de verwerkingsverantwoordelijke op grond van **artikel 58.2.c) van de AVG** en **artikel 95, § 1, 5° van de WOG** te bevelen dat wordt voldaan aan de verzoeken van de betrokkene om zijn recht uit te oefenen, meer bepaald het recht op gegevenswissing (artikel 17 van de AVG), en dit binnen een termijn van 14 dagen te rekenen vanaf de kennisgeving van deze beslissing;
- de verwerkingsverantwoordelijke te bevelen de Gegevensbeschermingsautoriteit (Geschillenkamer) per e-mail binnen dezelfde termijn op de hoogte te stellen van het resultaat van deze beslissing via het e-mailadres litigationchamber@apd-gba.be; en
- bij gebrek aan de tijdige uitvoering van het hierboven gestelde door de verwerkingsverantwoordelijke, de zaak ambtshalve ten gronde te behandelen overeenkomstig **artikelen 98 e.v. van de WOG**.

Tegen deze beslissing kan op grond van artikel 108, § 1 van de WOG, beroep worden aangetekend binnen een termijn van dertig dagen, vanaf de kennisgeving, bij het Marktenhof, met de Gegevensbeschermingsautoriteit als verweerder.

(get) Hielke Hijmans

Voorzitter van de Geschillenkamer